

POGLAVLJE I - OPŠTI USLOVI LICENCE

ČLAN 1 - UVOD

- 1.1. Ova licenca izdaje se Elektroprivredi Crne Gore AD Nikšić (u daljem tekstu: Imalac licence) za obavljanje **djelatnosti operatora prenosne mreže** u skladu sa uslovima utvrđenim u licenci.
- 1.2. Ovu licencu izdaje Regulatorna agencija za energetiku (u daljem tekstu: Agencija), na osnovu člana 19 (1) Zakona o energetici (Sl. list RCG, br.39/03, u daljem tekstu: Zakon) i Pravilnika o licencama u energetskom sektoru Crne Gore (Sl. list RCG, br. 50/04, u daljem tekstu: Pravilnik o licencama).
- 1.3. Licenca važi od 01.01.2006. godine i, ukoliko ne bude opozvana ranije u skladu sa Zakonom, Pravilnikom o licencama i odredbama ove licence, prestaje da važi pravnim izdvajanjem funkcionalne cjeline u kojoj se obavlja djelatnost za koju se ova licence izdaje.
- 1.4. Odredbe ove licence ne treba tumačiti kao da oslobađaju, zamjenjuju ili na bilo koji način mijenjaju bilo koju od obaveza koju Imalac licence može imati po bilo kojem važećem zakonu ili drugom propisu. Obaveze utvrđene ovom licencom predstavljaju dodatne obaveze uz postojeće zakonske obaveze.

ČLAN 2 - TUMAČENJE POJMOVA

- 2.1. Ukoliko kontekst ne nalaže drugačije, pozivanje u ovoj licenci na bilo koji zakon, propis ili drugi dokument, podrazumijeva i sve zakone, propise i druga relevantna dokumenta koja ih mijenjaju, dopunjavaju ili zamjenjuju.
- 2.2. Ukoliko kontekst ne nalaže drugačije, pozivanje u ovoj licenci na bilo koji organ, a koji prestane da postoji ili se njegove funkcije prenesu na drugi organ, podrazumijeva pozivanje na organ koji ga zamjenjuje ili u znatnoj mjeri nasljeđuje njegove funkcije, ovlašćenja i dužnosti.
- 2.3. Ukoliko kontekst ili svrha ne nalažu drugačije, svi pojmovi definisani u Zakonu imaće isto značenje i u ovoj licenci.
- 2.4. Pojmovi korišćeni u ovoj licenci kao: energija, proizvodnja, prenos, distribucija, snabdijevanje i tržište, odnose se na električnu energiju ako se drugačije ne naznači ili ako kontekst ili svrha drugačije ne nalažu.
- 2.5. Pojmovi upotrijebljeni u ovoj licenci, osim ukoliko kontekst ne nalaže drugačije, tumačiće se u skladu sa sljedećim definicijama:
 1. **suvlasnik**: svako fizičko ili pravno lice koje posjeduje akcije Imaoca licence ili pravno lice u kojem Imalac licence posjeduje akcije;
 2. **realno vrijeme**: kada se odnosi na tržište ili sistem, označava podatke koji opisuju trenutno stanje tržišta ili sistema;
 3. **područje opsluživanja**: teritorija u okviru koje Imalac licence ima pravo da obavlja djelatnost;
 4. **nezavisni revizor**: nezavisno pravno ili fizičko lice koje je ovlašćeno da obavlja reviziju iskaza o poslovanju;
 5. **licencirana djelatnost**: djelatnost definisana u licenci;

6. **Pomoćna pravila** : sva pravila osim osnovnih kao što su Tržišna pravila, kodeksi, Pravilnik o tarifama i sl, koja regulišu rad ovog ili drugih imalaca licenci, a koja donosi ili odobrava Agencija;
 7. **Pravilnik o tarifama**: pravilnik koji uređuje način utvrđivanja naknada i tarifa;
 8. **učesnik na tržištu**: fizičko ili pravno lice koje, u skladu sa Tržišnim pravilima, učestvuje na veleprodajnom tržištu;
 9. **obračun tržišnih sredstava**: postupak novčanog obračuna poslovanja na tržištu;
 10. **konkurencija u snabdijevanju**: učešće većeg broja konkurentnih snabdjevača;
 11. **konkurentno veleprodajno tržište**: skup ugovora, pravila o poslovanju i drugih srodnih akata o veleprodaji energije definisanih Tržišnim pravilima;
 12. **finansijsko poravnanje veleprodaje**: sistem obračuna transakcija energije i usluga u skladu sa Tržišnim pravilima, uz korišćenje podataka u realnom vremenu;
 13. **tarifa**: specifikacija koja utvrđuje obuhvaćene elemente i način obračuna iznosa koje potrošač/kupac koji se snabdijeva električnom energijom i/ili koristi usluge elektroenergetskih djelatnosti po regulisanom tarifnom sistemu, plaća direktno ili preko snabdjevača
 14. **naknada za uslugu**: novčani iznos kojeg korisnik plaća za pruženu uslugu;
 15. **Ugovor o pružanju pomoćnih usluga**: ugovor o obezbjeđivanju i plaćanju pomoćnih usluga;
 16. **Ugovor o učestvovanju**: ugovor između Operatora tržišta i učesnika na tržištu o prihvatanju obaveze pridržavanja Tržišnih pravila;
 17. **Ugovor o kupoprodaji električne energije**: ugovor kojim se uređuje kupoprodajni odnos kupca i prodavca energije;
 18. **Proizvodni objekat**: postrojenje i oprema za proizvodnju, odnosno pružanje pomoćnih usluga navedena u licenci;
 19. **izrada programa i dispečing**: sve aktivnosti na izradi programa rada EES i dispečing u realnom vremenu, u skladu sa Tržišnim pravilima;
 20. **prenosna mreža**: interkonektovani sistem vodova i postrojenja koji povezuje proizvođače sa distributivnom mrežom i potrošačima;
 21. **Kodeks mreže**: propis koji uređuje minimum tehničkih i organizacionih zahtjeva i postupaka za povezivanje na prenosnu mrežu i njeno korišćenje, interkonekciju sa ostalim prenosnim mrežama, kao i kriterijume za planiranje i vođenje dispečinga;
 22. **Ugovor o priključenju na prenosnu mrežu**: ugovor o izradi priključka koji se zaključuje između Imaoca licence za prenos i svakog subjekta povezanog na prenosnu mrežu;
 23. **Ugovor o korišćenju prenosne mreže**: ugovor o korišćenju mreže koji se zaključuje između Imaoca licence za prenos i svakog korisnika prenosne mreže;
 24. **Ugovor o priključenju na distributivnu mrežu**: ugovor o izradi priključka koji se zaključuje između Imaoca licence za distribuciju i operatora distributivne mreže i svakog subjekta povezanog na distributivnu mrežu;
 25. **Ugovor o korišćenju distributivne mreže**: ugovor o korišćenju mreže koji se zaključuje između Imaoca licence za distribuciju i operatora distributivne mreže i svakog korisnika distributivne mreže;
 26. **distributivni sistem**: sistem vodova, uređaja i opreme koji služi za distribuciju energije;
 27. **Distributivni kodeks**: propis koji uređuje minimum tehničkih i organizacionih zahtjeva i postupaka za povezivanje na distributivnu mrežu i njeno korišćenje, kao i kriterijume za planiranje i vođenje dispečinga.
- 2.6. Naslovi članova u ovoj licenci upotrijebljeni su samo kao uputstvo, a ne sa namjerom da redukuju, izmijene ili ograniče pojedinačno pobrojane pojmove.
- 2.7. Termini, korišćeni u ovoj licenci kao proizvođač, prenos, operator prenosne mreže, distribucija i operator distributivne mreže, operator tržišta i snabdjevač upotrijebljeni su u značenju imalaca licenci za odgovarajuće djelatnosti.

ČLAN 3 - OPŠTE OBAVEZE IMAOCA LICENCE

- 3.1. Opšte obaveze Imaoca licence su:
- a. da poštuje uslove iz Zakona i licence u vezi sa licenciranom djelatnošću;
 - b. da je finansijski, tehnički i kadrovski osposobljen da obavlja djelatnost za koju se Licenca izdaje, u skladu sa Zakonom, kodeksima, pravilima, standardima usluga i drugim propisima naznačenim u ovoj licenci;
 - c. da poštuje sve relevantne zakone i propise, a posebno one koji se odnose na: zabranu monopolističkog ponašanja, nelojalnu konkurenciju, bezbjednost i zaštitu na radu, standarde i propise o zaštiti životne sredine;
 - d. da poštuje sve relevantne tehničke standarde i standarde kvaliteta.

ČLAN 4 - OBAVEZA POŠTOVANJA PRAVILA

- 4.1. Imalac licence je dužan da poštuje Tržišna pravila, kodekse, standarde i druge propise koje donosi ili odobrava Agencija. Propisi koje na predlog Imaoca licence odobrava Agencija mogu se mijenjati samo uz njenu saglasnost.
- 4.2. Ukoliko Imalac licence sazna da bilo ko, uključujući i njega, bitno narušava opšte akte iz stava 4.1. dužan je da o tome izvijesti Agenciju u najkraćem mogućem roku.
- 4.3. Ukoliko Imalac licence smatra da je neka odredba bilo kojeg propisa iz stava 4.1, neprikladna ili neprimjenjiva, može podnijeti molbu Agenciji da bude oslobođen poštovanja te odredbe. Ukoliko Agencija ne odobri, ili dok ne odobri oslobađanje, sve odredbe propisa iz stava 4.1. primjenjivaće se u cjelosti.

ČLAN 5 - ODOBRAVANJE DOPUNSKIH AKTIVNOSTI

- 5.1. Imalac licence je ovlašćen da obavlja licenciranu djelatnost u skladu sa uslovima iz ove licence.
- 5.2. Pored licencirane djelatnosti, Imalac licence može obavljati i dopunske aktivnosti, ako za to dobije odobrenje Agencije. Takvo odobrenje, Agencija će izdati ukoliko procijeni da predložena dopunska aktivnost neće kod Imaoca licence imati za posljedicu:
 - a. negativan uticaj finansija na obavljanje osnovne tj. licencirane djelatnosti, ili
 - b. negativan uticaj na njegove kadrovske i tehničke kapacitete.
- 5.3. Uz molbu za odobrenje obavljanja dopunske aktivnosti, Imalac licence treba da pruži neophodne informacije koje će omogućiti Agenciji da donese odgovarajuću odluku.
- 5.4. Tokom obavljanja odobrene dopunske aktivnosti, Imalac licence je dužan da obavještava Agenciju o svim promjenama koje se dese ili se mogu desiti, a koje se odnose na uslove iz stava 5.2. ovog člana. Ako ocijeni da obavljanje odobrene dopunske aktivnosti ugrožava obavljanje licencirane djelatnosti, Agencija će takvu dopunsku aktivnost zabraniti.
- 5.5. Imalac licence neće sudjelovati, posredno ili neposredno, u nekoj drugoj poslovnoj aktivnosti ili se dobrovoljno obavezati na neku finansijsku obavezu koja je povezana sa nekom drugom poslovnom aktivnošću.

- 5.6 Imalac licence će preduzeti sve što je u njegovoj moći da nijedan od njegovih suvlasnika direktno ili indirektno ne bude uključen u neku djelatnost ili dobrovoljno preuzme obavezu koja bi mogla da negativno utiče na sposobnost imaoaca licence da održi adekvatna materijalna sredstva i stručne sposobnosti zahtijevane ovom licencom, kako bi mogao da u skladu sa uslovima iz licence obavlja licenciranu djelatnost.

ČLAN 6 - FINANSIJSKO POSLOVANJE

- 6.1 Imalac licence će:
- a. imati odvojene račune za licenciranu djelatnost i dopunske aktivnosti i
 - b. prijaviti Agenciji sve bankarske račune koje posjeduje.
- 6.2. Imalac licence mora voditi računovodstvo i pripremati izvještaje tako da precizno prikazuju finansijsko poslovanje za:
- a. licenciranu djelatnost;
 - b. pojedinačne odvojene dopunske aktivnosti, i
 - c. njegovo ukupno poslovanje.
- 6.3. U vezi sa licenciranom djelatnošću i dopunskim aktivnostima pojedinačno, Imalac licence mora:
- a. voditi računovodstvo u skladu sa odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji (Sl.list RCG, br. 6/02), koje će saglasno Zakonu, biti vođeno kao za licenciranu djelatnost samostalnog preduzeća, i biti saglasno računovodstvenoj politici, postupcima i zahtjevima koji mogu biti određeni od strane Agencije;
 - b. uraditi godišnje (ili ako Agencija drugačije odredi i druge) izvještaje u skladu sa odredbama Zakona o računovodstvu, pripremljene na način da daju tačan prikaz prihoda, troškova, aktive, pasive i drugih bitnih podataka o licenciranoj djelatnosti i izvršiti njihovu reviziju, i
 - c. dostavljati Agenciji kopije računovodstvenih izvještaja zajedno sa izvještajima nezavisnih revizora, najkasnije u roku od šest mjeseci po isteku perioda na koji se izvještaji odnose.
- 6.4. Agencija može zahtijevati od Imaoaca licence da dostavi računovodstvene podatke koji su sveobuhvatniji ili se razlikuju od onih koji se prema Zakonu o računovodstvu prikazuju u godišnjem izvještaju.
- 6.5. U slučajevima kada je prilikom izrade računovodstvenih izvještaja za određenu finansijsku godinu Imalac licence izmijenio osnovicu zaračunavanja ili razvrstavanje prihoda, troškova ili drugih vrijednosti, mora, ukoliko to od njega Agencija zatraži, uz pripremu računovodstvenih izvještaja na način predviđen ovom licencom, pripremiti računovodstveni izvještaj koji će odražavati izmijenjene računovodstvene principe za uporednu finansijsku godinu.

ČLAN 7 - POSLOVANJE SA SUVLASNICIMA

- 7.1. Imalac licence ne smije bez saglasnosti Agencije:
- a. zaključiti bilo kakav ugovor ili aranžman o nabavci roba ili pružanju usluga ili na drugi način poslovati sa bilo kojim od suvlasnika pod uslovima za njega povoljnijim u odnosu na treća lica, ili
 - b. praviti bilo kakvu drugu razliku u poslovanju u korist suvlasnika.

ČLAN 8 - KUPOVINA ROBA I OBEZBJEDJENJE USLUGA

- 8.1. Imalac licence je, u obavljanju licencirane djelatnosti, dužan da nabavlja robe i obezbjedjuje usluge za sopstvene potrebe po ekonomski najpovoljnijim uslovima, imajući u vidu sve bitne poslovne kriterijume uključujući, ali se ne ograničavajući, na cijenu, uspješnost, pouzdanost, kvalitet i isporuku.
- 8.2. Imalac licence ne smije pristrasno praviti razliku između snabdjevača robama i uslugama.
- 8.3. Stavovi 8.1 i 8.2 se ne odnose na kupovinu roba ili obezbjeđenje usluga čiji su uslovi nabavke propisani ovom licencom, Tržišnim pravilima, Pomoćnim pravilima, kodeksima, standardima i drugim propisima koje donosi ili odobrava Agencija.

ČLAN 9 - UPRAVLJANJE RIZIKOM I OSIGURANJE

- 9.1. Imalac licence dužan je da, u skladu sa važećim zakonskim propisima, primijeni razumnu politiku u vezi sa upravljanjem rizikom i osiguranjem od rizika (uključujući i sopstveno osiguranje), povezanog sa licenciranom djelatnošću i svakom od odobrenih dopunskih aktivnosti.

ČLAN 10 - PRENOSIVOST LICENCE

- 10.1. Ova licenca je prenosiva samo uz pisano odobrenje Agencije.

ČLAN 11 - KONTROLA PROMJENE VLASNIŠTVA

- 11.1. Imalac licence je dužan da Agenciji prijavi svaku promjenu vlasništva koja pojedinačno ili zbirno, u odnosu na prethodnu prijavu, iznosi 5 ili više procenata, kao i svaku promjenu koja dovodi do povećanja pojedinačnog učešća u vlasništvu na 10 ili više procenata.

ČLAN 12 - OPOZIV LICENCE

- 12.1. Agencija može privremeno opozvati ovu licencu ako Imalac licence:
- a. ne postupi po Nalogu za izvršenje u roku iz člana 21 Pravilnika o licencama;
 - b. ne plati godišnju naknadu za licencu u propisanom roku.

- 12.2. Agencija može opozvati licencu trajno u sljedećim slučajevima:
- a. ako Imalac licence nakon završetka perioda privremenog opoziva ne otkloni razlog koji je do toga doveo, ili
 - b. ponovljenog kršenja osnovnih uslova licence, dokazane tehničke neopremljenosti, kadrovske neosposobljenosti ili finansijske nesposobnosti koja ugrožava bezbjednost ili operativnu, odnosno finansijsku održivost korisnika usluga, Imaoca licence, drugih imalaca licenci ili Agencije.
- 12.3. Izuzetno, Agencija može opozvati ovu licencu ako je kod Imaoca licence uveden stečajni postupak i to isključivo u cilju zaštite interesa korisnika usluga.
- 12.4. U slučaju privremenog oslobađanja od obavljanja licencirane djelatnosti ili opoziva licence, Agencija će imenovati pravno ili fizičko lice da vrši poslove Imaoca licence, u skladu sa članom 20 (4) Zakona.

ČLAN 13 - OTUĐIVANJE IMOVINE

- 13.1. Ukoliko imalac licence namjerava da proda, otuđi ili ustupi operativnu kontrolu nad bilo kojim dijelom imovine čija bruto knjigovodstvena vrijednost prelazi 100.000 EUR, dužan je da se najmanje dva mjeseca ranije obrati Agenciji sa zahtjevom radi dobijanja odobrenja. Imalac licence je takođe dužan da dostavi i sve dodatne informacije koje Agencija bude zahtijevala, a koje se odnose na predmetnu imovinu ili okolnosti namjeravanog otuđenja ili namjere lica koje se javlja sa predlogom da otkupi imovinu ili operativnu kontrolu nad njom.

ČLAN 14 - INFORMISANJE AGENCIJE

- 14.1. Imalac licence će do kraja juna tekuće godine dostaviti Agenciji izvještaj o radu za prethodnu, a do kraja tekuće godine dostaviti plan rada za narednu godinu. Plan i izvještaj moraju obuhvatiti tehničke, operativne, administrativne i finansijske aspekte licencirane djelatnosti.
- 14.2. Imalac licence je dužan da Agenciji dostavi sve ugovore sa drugim imaocima licenci, kupcima ili korisnicima usluga vezano za licenciranu djelatnost, osim ugovora sa kupcima energije kod kojih se snaga ne mjeri, kao i da pruži sva dodatna objašnjenja.
- 14.3. Imalac licence će Agenciji dostaviti sve tražene podatke i dokumenta, na način i u roku koji ona bude odredila.
- 14.4. Bez ograničavanja opštosti prethodnog stava ili drugih zahtjeva iz ove licence koji se odnose na pružanje informacija, Agencija može zahtijevati od Imaoca licence da dostavi računovodstvene podatke koji su sveobuhvatniji ili se razlikuju od onih koji se prema Zakonu o računovodstvu prikazuju u godišnjem izvještaju.
- 14.5. Izuzetno, Imalac licence ne mora da pruža informacije ako bi time prekršio akt nadležnog suda.

ČLAN 15 - POVJERLJIVE INFORMACIJE

- 15.1. Imalac licence je dužan da obezbijedi da sve povjerljive informacije do kojih dodje u toku obavljanja licencirane djelatnosti budu:
- a. čuvane kao povjerljive, osim ako je to dopušteno ili zahtijevano od strane Agencije, ovom licencom, važećim zakonima i opštim aktima Agencije;

- b. dostupne samo onim zaposlenim kojima su neophodne u svrhu obavljanja njihovih dužnosti u vezi sa licenciranom djelatnošću ili konsultantima i profesionalnim savjetnicima Imaoca licence koji su se u pisanoj formi obavezali da će poštovati povjerljivost takvih informacija;
 - c. zaštićene od korišćenja u svrhe različite od onih za koje su pribavljene, i
 - d. zaštićene od zloupotrebe za sticanje komercijalne koristi u pribavljanju roba ili usluga van licencirane djelatnosti.
- 15.2. Imalac licence može od Agencije tražiti da, kao povjerljive, čuva informacije koje joj je dostavio.
- 15.3. Odredbe ovog člana ne mogu se tumačiti kao obaveza Imaoca licence ili Agencije da u tajnosti drže informacije koje postanu dostupne javnosti ne greškom ili postupkom Imaoca licence, Agencije ili osobe kojoj su informacije otkrivene.
- 15.4. Imalac licence može povjerljivu informaciju dostaviti sudu na njegov zahtjev.

ČLAN 16 - IZVJEŠTAVANJE O KRŠENJIMA

- 16.1. Imalac licence je dužan da prati uskladjenost svoje aktivnosti sa uslovima iz ove licence i izvještava Agenciju o svakom pojedinačnom slučaju kršenja, kao i da izvijesti Agenciju o svim okolnostima koje za ishod imaju, ili mogu imati, promjenu bilo kojeg od podataka u Zahtjevu za izdavanje licence.
- 16.2. Ukoliko Imalac licence sazna da je neki drugi Imalac licence prekršio uslove iz svoje licence ili Zakon, dužan je da o tome izvijesti Agenciju.
- 16.3. U slučaju iz prethodnog stava ovog člana, Imalac licence je dužan da dostavi Agenciji i sve raspoložive dodatne informacije koje ona bude zahtijevala.

ČLAN 17 - NAKNADE ZA LICENCU

- 17.1. Imalac licence je dužan da plaća naknade u skladu sa odlukom o utvrđivanju iznosa naknada za licence. Do donošenja odluke o utvrđivanju iznosa naknada za narednu godinu, primjenjuje se odluka iz prethodne godine.
- 17.2. Imalac licence je dužan da naknade iz prethodnog stava plati u roku koji je utvrđen Pravilnikom o licencama.

ČLAN 18 - IZMJENA LICENCE

- 18.1. Ova licenca može biti izmijenjena u skladu sa članom 20 Zakona i članom 15 Pravilnika o licencama.

ČLAN 19 - SPOROVI

- 19.1. Svi sporovi u vezi sa licencom, biće rješavani u skladu sa članom 17 Zakona.

ČLAN 20 - ANALIZA USKLAĐENOSTI

- 20.1. Imalac licence je dužan da uradi analizu uskladjenosti svojih aktivnosti sa uslovima iz ove licence, Tržišnim pravilima, Pomoćnim pravilima, kodeksima, standardima i drugim propisima koje donosi ili odobrava Agencija.
- 20.2. Analiza uskladjenosti izrađuje se jednom godišnje i to od strane stručnjaka Imaoca licence ili drugog stručnjaka imenovanog od strane Imaoca licence.
- 20.3. Rezultati analize usklađenosti dostavljaju se Agenciji neposredno po njenoj izradi.

ČLAN 21 - TARIFE

- 21.1. Ako Imalac licence želi da promijeni tarife, dužan je da, u skladu sa članom 18 Zakona, podnese zahtjev Agenciji da mu odobri promjenu, uzimajući u obzir Pravilnik o tarifama za električnu energiju koji je donijela Agencija.

ČLAN 22 - OBJAVLJIVANJE TARIFA

- 22.1. Imalac licence je obavezan da tarife za licenciranu djelatnost učini dostupnim javnosti i svakom pojedincu koji želi da s njima bude upoznat.

ČLAN 23 - PRISTUP RADI PROVJERE NA LICU MJESTA

- 23.1. Imalac licence je dužan da ovlašćenim predstavnicima Agencije omogući slobodan pristup na licu mjesta, radi prikupljanja informacija u vezi sa licenciranom djelatnošću.

ČLAN 24 - UČEŠĆE U RADU NA PROPISIMA

- 24.1. Imalac licence je dužan da po zahtjevu Agencije učestvuje u pripremi opštih akata, pravila, propisa i standarda sistema, kao i tržišta električne energije.

ČLAN 25 - SPROVOĐENJE LICENCE

- 25.1. Ukoliko je ovom licencom zahtijevano od imaoca licence da izvrši obavezu u ostavljenom roku, a on ne uspije da je izvrši, obaveza ostaje punovažna i izvršna i nakon tog roka, pri čemu to neće uticati na raspoloživa prava i pravna sredstva protiv Imaoca licence.
- 25.2. Agencija je ovlašćena da sprovodi kontrolu pridržavanja uslova iz ove licence, izmjenu, suspenziju i opoziv saglasno članu 20 st.(2) i (3) Zakona, kao i iniciranje pokretanja prekršajnog postupka iz člana 41 Zakona, na način definisan Pravilnikom o licencama.

ČLAN 26 - DOSTAVLJANJE DOKUMENTACIJE

- 26.1. Sva dokumenta, podaci ili druge informacije, koje shodno uslovima iz licence Imalac licence treba da dostavi Agenciji u pisanoj formi, mogu se dostaviti faksom ili elektronskim putem. U takvim slučajevima originalni dokumenti biće dostavljeni u roku koji odredi Agencija.

ČLAN 27 - SISTEM ZA PRUŽANJE USLUGA KORISNICIMA

- 27.1. Imalac licence je dužan da formira i primijeni sistem za pružanje usluga korisnicima koji će uključivati postupke dostavljanja računa, davanja odgovora na pitanja uključujući i kvalitet usluga, kao i brzo ispunjavanje naloga i zahtjeva. Imalac licence će dokument sa opisom ovog sistema podnijeti na odobrenje Agenciji u roku od 60 dana od dana izdavanja licence. Imalac licence je dužan i da sve izmjene ovog sistema dostavi Agenciji na odobrenje. Imalac licence je dužan da Agenciji dostavlja godišnje izvještaje o funkcionisanju ovog sistema.
- 27.2. Sistem iz prethodnog stava treba da obezbijedi da Imalac licence:
- a. posluje na način koji će osiguravati brzinu i preciznost u obavljanju transakcija;
 - b. utvrdi postupak za rješavanje žalbi;
 - c. sve usluge pruža uz maksimalnu primjenu savremene elektronske opreme;
 - d. priprema i javno oglašava održavanje periodičnih sastanaka sa predstavnicima korisnika, na kojima će se razmjenjivati mišljenja i informacije, razjašnjavati uzajamna prava i obaveze i razgovarati o podizanju nivoa usluga;
 - e. preduzima mjere koje će olakšati pružanje usluga, i
 - f. obezbijedi odgovarajući prostor gdje će se primati žalbe, pružati informacije, odgovarati na pitanja, iznositi zahtjevi, primati nalozi i/ ili plaćati računi.

ČLAN 28 - EVIDENCIJA PRIGOVORA

- 28.1. Imalac licence dužan je da:
- a. ustanovi sistem za primanje prijave o prekidima napajanja i pritužbi na kvalitet i pouzdanost u isporuci električne energije;
 - b. ustanovi i uredno vodi poseban registar sa prijavama i pritužbama iz prethodnog stava, koji sadrži identitet podnosioca prigovora, vrstu prijave ili pritužbe, mjesto i vrijeme pojavljivanja kvara i vrijeme koje je bilo potrebno za postupanje po prigovoru ili za otklanjanje kvara, i
 - c. dostavlja Agenciji detaljan mjesečni izvještaj o svim kvarovima i prekidima u pružanju usluga, njihovoj učestalosti i trajanju.

POGLAVLJE II - POSEBNI USLOVI LICENCE

ČLAN 29 - LICENCIRANA DJELATNOST

- 29.1. Imalac licence će **djelatnost operatora prenosne mreže** obavljati korišćenjem opreme i uređaja navedenih u Poglavlju III član 47.

ČLAN 30 - OBAVEZA ZAKLJUČIVANJA UGOVORA

- 30.1. Imalac licence će sa imaoocima licenci i drugim korisnicima zaključiti Ugovor o pružanju usluga Operatora prenosne mreže.
- 30.2. Imalac licence će zaključiti ugovore o pružanju pomoćnih usluga i obezbjeđivanju balansne energije.

ČLAN 31 - KOORDINACIJA SA OPERATOROM TRŽIŠTA

- 31.1. U sprovođenju svojih nadležnosti u skladu sa ovom licencom, Tržišnim pravilima, Pomoćnim pravilima, kodeksima, standardima i drugim propisima koje donosi ili odobrava Agencija, Imalac licence će raditi u stalnoj koordinaciji sa Operatorom tržišta tako da:
- a. u potpunosti ostvaruju nadležnosti iz svojih licence, i
 - b. ne dolazi do preklapanja nadležnosti ili postupaka, kao i da se postigne potreban nivo koordinacije informacija, podataka, poslovnih planova i aktivnosti imalaca licenci koji im omogućavaju ispunjavanje svih obaveza.
- 31.2. Imalac licence i Operator tržišta će pripremiti i podnijeti Agenciji na odobrenje sve operativne procedure neophodne za ispunjavanje uslova iz prethodnog stava.
- 31.3. Ukoliko Imalac licence bilo koju obavezu iz licence ne izvrši na propisani način, o tome će odmah obavijestiti Agenciju.

ČLAN 32 - INTEGRALNO DUGOROČNO PLANIRANJE SISTEMA

- 32.1. Imalac licence je obavezan da izvrši dugoročno planiranje integralnog razvoja proizvodnje i sistema prenosa. Ovi planovi će se izraditi u skladu sa Tržišnim pravilima, Pomoćnim pravilima, kodeksima, standardima i drugim propisima koje donosi ili odobrava Agencija.
- 32.2. Imalac licence će urađene planove pregledati sa Agencijom i dostaviti na razmatranje drugim Imaocima licenci i zainteresovanim stranama. Konačni planovi će biti dostupni javnosti.
- 32.3. Planovi se donose na period od najmanje 10 godina, a ažuriraju svake druge godine tokom tog perioda.

ČLAN 33 - OPERATIVNO PLANIRANJE, IZRADA PROGRAMA I DISPEČING

- 33.1. Imalac licence će obavljati operativni nivo planiranja koji se odnosi na mrežu, uključujući kratkoročnu prognozu potrošnje, sačiniti program i obavljati dispečing u skladu sa Tržišnim pravilima, Pomoćnim pravilima, Kodeksom mreže, standardima i drugim propisima koje donosi ili odobrava Agencija

- 33.2. Imalac licence će upravljati sistemom na efikasan i pouzdan način, prema standardima za planiranje i rad, donesenim u skladu sa Tržišnim pravilima, Pomoćnim pravilima, kodeksima, standardima i drugim propisima koje donosi ili odobrava Agencija.

ČLAN 34 - POMOĆNE USLUGE

- 34.1. Prilikom izrade programa i obavljanja dispečinga, Imalac licence će planirati i obavljati dispečing pomoćnih usluga, koje će obezbijediti od učesnika na tržištu u skladu sa ugovorima o pružanju pomoćnih usluga.
- 34.2. Ukoliko Imalac licence zaključi da je nivo pomoćnih usluga neodgovarajući, ili da će postojeći nivo ovih usluga biti neodgovarajući u predvidljivoj budućnosti, obavijestit će Operatora tržišta i Agenciju, dajući potpune podatke o situaciji na način kako je to navedeno u Tržišnim pravilima, Pomoćnim pravilima, kodeksima, standardima i drugim propisima koje donosi ili odobrava Agencija.

ČLAN 35 - POUZDANOST ELEKTROENERGETSKOG SISTEMA

- 35.1. Imalac licence će obezbijediti raspolaganje svim proizvodnim i prenosnim postrojenjima neophodnim za ispunjavanje kriterijuma planske i operativne rezerve utvrđene Kodeksom mreže, Tržišnim pravilima, Pomoćnim pravilima, standardima i drugim propisima koje donosi ili odobrava Agencija.
- 35.2. Ukoliko Imalac licence zaključi da su kapacitet, raspoloživost ili pogonska spremnost proizvodnih i prenosnih postrojenja neodgovarajući, ili će biti neodgovarajući u realno predvidljivoj budućnosti, obavijestit će Operatora tržišta i Agenciju, dajući potpune podatke o situaciji na način kako je to navedeno u Tržišnim pravilima, Pomoćnim pravilima, kodeksima, standardima i drugim propisima koje donosi ili odobrava Agencija.

ČLAN 36 - KOORDINACIJA SA OPERATORIMA PRENOSNIH MREŽA U INTERKONEKCIJI

- 36.1. Imalac licence će, u koordinaciji sa operatorima prenosnih mreža u interkonekciji, Agenciji predložiti izdavanje ovlašćenja za novo povezivanje sa drugim sistemima u cilju povećanja pouzdanosti ili iz drugih razloga.

ČLAN 37 - KOORDINISANA UPOTREBA PODATAKA U REALNOM VREMENU

- 37.1. Imalac licence će prikupljati i staviti na raspolaganje Operatoru tržišta sve podatke o sistemu u realnom vremenu (uključujući, ali ne ograničavajući se na liste naloga za proizvodnju, izlazne podatke o radu generatora, podatke o pomoćnim uslugama, mjerenja sa mjesta predaje energije itd.) koji su mu potrebni da izvrši poravnanja u skladu sa Tržišnim pravilima, Pomoćnim pravilima, kodeksima, standardima i drugim propisima koje donosi ili odobrava Agencija.
- 37.2. Imalac licence će prikupljati i imaocima licenci za snabdijevanje učiniti dostupnim takav sistem podataka u realnom vremenu (uključujući, ali ne ograničavajući se na liste naloga za proizvodnju, izlazne podatke o radu generatora, podatke o ostvarenim pomoćnim uslugama, mjerenja sa mjesta predaje energije itd.) koji su neophodni da bi imaoci licenci za snabdijevanje mogli voditi obračune u skladu sa svojim ugovornim pravima i obavezama.

ČLAN 38 - OBAVEZA NEDISKRIMINATORNOG PRUŽANJA USLUGA

- 38.1. Imalac licence će svim korisnicima prenosnog sistema omogućiti nediskriminatoran pristup svim uslugama u skladu sa obavezama koje su utvrđene ovom licencom.

ČLAN 39 - PLANIRANJE ODRŽAVANJA

- 39.1. Imalac licence će pripremati kratkoročne (godišnje) termin planove održavanja proizvodnih i prenosnih postrojenja. Planovi će biti urađeni u skladu sa Tržišnim pravilima, Pomoćnim pravilima, kodeksima, standardima i ostalim propisima koje odobrava ili donosi Agencija, i to tako da obezbjeđuju smanjenje ukupnih troškova, uz istovremeno održavanje adekvatne pouzdanosti sistema.
- 39.2. Imalac licence će koordinirati izradu ovih planova sa Operatorom tržišta i imacima licenci za proizvodnju, prenos, distribuciju i operatora distributivne mreže, a vezano za interkonektore i sa operatorima susjednih prenosnih mreža.

ČLAN 40 - PRIPREMA ZA VANREDNE SITUACIJE

- 40.1. Imalac licence će preduzeti sve aktivnosti koje se realno od njega mogu zahtijevati, a koje se odnose na rješavanje vanrednih situacija i poremećaja rada sistema prenosa, kao i odgovarajuće vježbe i provjere za postupanja u tim situacijama. Ove aktivnosti moraju biti usklađene sa imacima licenci za prenos, proizvodnju, operatora tržišta i distribuciju i operatora distributivne mreže.
- 40.2. Imalac licence će pripremiti i primijeniti sve neophodne procedure u cilju obezbjeđenja što veće pouzdanosti sistema prenosa u slučaju poremećaja, uzimajući u obzir odredbe Tržišnih pravila, Pomoćnih pravila, kodeksa, standarda i drugih propisa koje donosi ili odobrava Agencija.

ČLAN 41 - EVIDENCIJA PREKIDA

- 41.1. Imalac licence je dužan da void urednu evidenciju i statističku obradu podataka o prekidima na način i po uputstvima koja će dobiti od Agencije.

ČLAN 42 - INFORMISANJE O MEĐUNARODNIM AKTIVNOSTIMA

- 42.1. Imalac licence će informisati Agenciju o svojim aktivnostima u međunarodnim organizacijama vezanim za licenciranu djelatnost i na prikladan način učiniti javnim sav raspoloživi relevantni materijal u vezi s tim aktivnostima, ukoliko se ne radi o povjerljivim informacijama.

ČLAN 43 - IZMJENA PRAVILA

- 43.1. Imalac licence ne može izvršiti nikakvu promjenu Tržišnih pravila, Pomoćnih pravila, kodeksa, standarda i drugih propisa koje donosi ili odobrava Agencija, bez njene saglasnosti.

ČLAN 44 - OBAVEZA UČEŠĆA U PRIPREMI UVOĐENJA TRŽIŠTA

- 44.1. Imalac licence će, u roku koji Agencija utvrdi, biti spreman da podrži razvoj i rad veleprodajnog tržišta i tranziciju ka konkurentnom snabdijevanju.

- 44.2. Imalac licence će, u rokovima koje utvrdi Agencija, pripremiti, provjeriti i staviti u funkciju svu neophodnu opremu, procedure prenosa podataka, ugovore o priključenju i korišćenju sistema prenosa i preduzeti druge mjere koje su neophodne za realizaciju obaveza iz prethodnog stava.
- 44.3. Imalac licence je dužan da na zahtjev Agencije učestvuje u svim radnim tijelima formiranim u cilju razvoja neophodne infrastrukture kojom bi se podržalo uvođenje veleprodajnog tržišta i pune konkurencije u snabdijevanju.

ČLAN 45 - ZABRANA TRGOVINE ELEKTRIČNOM ENERGIJOM

- 45.1. Imalac licence ne može kupovati električnu energiju, osim za pokrivanje sopstvenih potreba i obezbjeđivanje pomoćnih usluga, u skladu sa članom 31 stav 2 ove licence.
- 45.2. Imalac licence će balansnu energiju i energiju za pomoćne usluge obezbjeđivati na efikasan način u saradnji i koordinaciji sa operatorom tržišta, a u skladu sa bilateralnim ugovorima sa korisnicima prenosne mreže.

ČLAN 46 - TARIFA ZA USLUGE OPERATORA PRENOSNE MREŽE

- 46.1. Imalac licence će za obavljanje licencirane djelatnosti naplaćivati naknadu koja se utvrđuje na osnovu Pravilnika o tarifama za električnu energiju koji je donijela Agencija.
- 46.2. Zahtjev za utvrđivanje naknada, Imalac licence će dostaviti Agenciji na odobrenje četiri mjeseca prije zahtijevanog dana početka primjene. Agencija će odlučiti po zahtjevu u roku od 90 dana od dana podnošenja zahtjeva.

POGLAVLJE III - POSEBNE ODREDBE ZA IMAOCA LICENCE

ČLAN 47 - OPREMA I UREĐAJI

- 47.1. Imalac licence će djelatnost operatora prenosne mreže obavljati korišćenjem opreme, uređaja, upravljačkih i telekomunikacionih sistema navedenih i detaljno definisanih u dokumentaciji koju je uz zahtjev za izdavanje licence, dostavio Agenciji na posebnim obrascima - Dodatak D, i to:
- a. D 1. – opšti podaci o informacionom sistemu, i
 - b. D 5.2. – dodatna dokumenta.
- 47.2. Po jedan primjerak dokumentacije na osnovu koje je izdata ova licenca nalazi se kod Agencije i kod Imaoca licence.

ČLAN 48 - BROJ PRIMJERAKA

- 48.1. Ova licenca se izdaje podnosiocu zahtjeva u jednom primjerku.